

בית המשפט העליון
THE SUPREME COURT OF ISRAEL

הוראות נוהל של נשיא בית המשפט העליון

מספר הנוהל	הנושא	תפוצה	פורסם ביום	בתוקף מיום
1-14	נוהל טיפול בבקשות לשינוי מועדי דיון	כללית	22.4.2014 תוקן ביום ; 26.8.2018 תוקן ביום 15.11.2021	18.5.2014

כללי

1. ביום 1.3.2010 נכנסו לתוקפן הוראות נוהל של נשיאת בית המשפט העליון בעניין טיפול בבקשות לדחיית מועדי דיון. הוראות הנוהל קבעו כי ככלל, אין לדחות מועדי דיון שקבע בית המשפט, אלא במקרים חריגים (להלן – נוהל דחיות הדיונים).

2. מאז נכנס נוהל דחיות הדיונים לתוקף נבחן יישומו כחלק מן המאמצים לקיצור משך חיי תיקים במערכת המשפט וייעול הטיפול בהם. מחקר שערכה מחלקת המחקר של הרשות השופטת, ואשר פורסם בשנת 2013, הצביע על כך שהתופעה של דחיות הדיונים גורפת ומקיפה בכלל ערכאות המשפט (לקריאת המחקר באתר הרשות השופטת, ראו: <http://elyon1.court.gov.il/heb/Research%20Division/doc/Research7.pdf>). עוד נמצא כי מקור התופעה הוא בעיקרו בבקשות המוגשות על ידי בעלי הדין סמוך לפני מועד הדיון או ביום הדיון ממש. המחקר מצא שכ-40% מהדיונים הנקבעים מראש נדחים למועד אחר. עוד נמצא כי כ-71% מן הבקשות לדחיית מועד דיון מתקבלות על ידי בית המשפט. כ-5% מדחיות הדיונים הן ביוזמת בית המשפט.

3. דחיות הדיונים המרובות גורמות להתארכות של ההליכים. במוצע, דחיית דיון מוסיפה כשלושה חודשים למשך חיי תיק. דחיות הדיונים גם גורמות לביטול זמן יקר הנדרש לשופטים ולעורכי הדין לצורך הכנה לדיון. דומה כי אין צורך להכביר מילים אודות הנזק שנגרם לבעלי הדין כתוצאה מדחיית דיונים והימשכות ההליכים,

בית המשפט העליון THE SUPREME COURT OF ISRAEL

המשליכים, לא אחת, על אמון הציבור במערכת המשפט. מטרת נוהל זה היא, לפיכך, להביא לצמצום מספרן של בקשות הדחייה ולהקטנה של שיעור הבקשות המתקבלות.

4. ועדת בדיקה פנימית מצאה כי במרבית בקשות הדחייה לא נעשה שימוש בטפסים שיועדו לכך בנוהל דחיות הדיונים (ובכלל זאת, לא צורפו לבקשה המסמכים הרלוונטיים). עוד נמצא כי במרבית ההחלטות בבקשות הדחייה לא נלקחו בחשבון חלק מהעקרונות המנחים, כפי שהותוו בנוהל דחיות הדיונים. בפועל, כפי שהצביע המחקר של מחלקת המחקר, שיקולי עומס היוו עילה מספקת לדחיית דיון, וכך גם הסכמת בעלי הדין לדחייה. כמו כן עלה במחקר כי במרבית המקרים לא בחן בית המשפט את האפשרות שעורכי הדין ייערכו מראש למציאת פתרון חלופי כאשר נסיבות אישיות מקשות על התייצבותם לדיון.

5. מכלול ממצאים אלה מחייב החלה של נוהל מעודכן, המתבסס על הוראות נוהל דחיות הדיונים. עמידה קפדנית על מניעת דחיות דיון שאין ביסודן הצדקה ממשית תסייע במאמצים לקיצור אורך חיי תיקים במערכת ותתרום לשאיפה המשותפת לכל הגורמים המעורבים להבטיח שיינתן שירות טוב ויעיל לפונים בשערי בתי המשפט. המאמץ לקיים דיונים במועד גם משתלב במגמה הכללית של שמיעת תיקים ברצף. במסגרת הוראות הנוהל שלהלן, מעודכן גם טופס הבקשה לשינוי מועד הדיון, המצורף בסופו של הנוהל. מעת כניסתו לתוקף של נוהל זה, ייעשה שימוש בטופס המצורף לכל הבקשות לשינוי מועד הדיון, יהא אשר יהא הנימוק ביסודן. הוראות נוהל זה יהיו מחייבות מיום 18.5.2014. יובהר כי מערכת המשפט תבחן בקפידה את יישום הוראות הנוהל באמצעות דוחות עיתיים.

העקרונות המרכזיים לטיפול בבקשות לשינוי מועדי דיון

6.א. הכלל הוא כי דיונים יש לקיים במועד. שינוי מועד דיון, ובפרט דחייה של מועד דיון, הם חריג לכלל. לפיכך, קבלת בקשה לשינוי מועד דיון תישמר למקרים מיוחדים בלבד. בהתאם, גם שינוי מטעמי בית המשפט ייעשה במקרים חריגים, וככל הניתן תוך קביעת מועד דיון חדש שיהא סמוך למועד הדיון המקורי.

בית המשפט העליון
THE SUPREME COURT OF ISRAEL

ב. בקשה לשינוי מועד דיון תוגש על גבי טופס הבקשה המצורף לנהל זה. בכותרת הבקשה יצוין במפורש מיהו בעל הדין המבקש לשנות את מועד הדיון. לבקשה יצורפו המסמכים המאמתים הרלוונטיים. על גבי טופס הבקשה יסמן המבקש את הנימוק המתאים ביותר לבקשתו לשינוי מועד הדיון מבין הנימוקים המפורטים שם. הבקשה תוגש למזכירות בית המשפט או באופן מקוון באמצעות "נט-המשפט". בקשה שלא תוגש על גבי הטופס לא תתקבל על ידי המזכירות. במקרה כזה תחזיר המזכירות את הבקשה למבקש, אלא אם מדובר בבקשה שהוגשה על ידי בעל דין שאינו מיוצג, אז תועבר הבקשה על ידי המזכירות לעיונו של השופט/ת. בהליכים שבהם מוסמך מזכיר משפטי לא לקבל מסמכים, בקשה שלא תוגש על גבי הטופס לא תתקבל על ידי המזכיר המשפטי ויחולו סדרי הדין הרלוונטיים. [תיקון מיום 15.11.2021].

ג. בבוא בית המשפט להכריע בבקשה ייתן דעתו לא רק לנסיבות התיק בו מתבקש שינוי מועד הדיון, אלא להשלכות הרוחב של דחיות הדיונים, כפי שפורטו לעיל. לפיכך, טעמים כגון שיקולי נוחות, הסכמת הצדדים או עומס עבודה (של עורכי הדין או של בית המשפט) לא יהוו, כשלעצמם, עילה מספקת לשינוי מועד דיון.

ד. קיום משא ומתן לפשרה, הסדר טיעון או הליך גישור שנמשך למעלה משישה חודשים או תקופה ארוכה יותר כפי שהורה בית המשפט לפי סעיף 79ג לחוק בתי המשפט לא יהוו, כשלעצמם, עילה מספקת לשינוי מועד דיון. [תיקון מיום 15.11.2021].

ה. בכל בקשה לשינוי מועד דיון שביסודה נסיבות אישיות של בעל דין או בא-כוחו, יבחן בית המשפט האם ניתן היה להיערך מראש, ואם ניתן היה למצוא פתרון סביר שיאפשר את קיום הדיון במלואו או בחלקו. כך למשל, על ידי מילוי מקומו של

בא-כוח בעל הדין על ידי עורך דין אחר. מטבע הדברים, נסיבות אישיות חריגות, שאינן צפויות מראש, עשויות להוות נימוק מוצדק לשינוי מועד הדיון.

11. הוגשה בקשה לשינוי מועד דיון בהליך שאחד הצדדים לו הוא אסיר או עצור, במתקן כליאה ומועד הגשת הבקשה חל בתוך תקופה של 72 שעות לפני מועד הדיון,

בית המשפט העליון
THE SUPREME COURT OF ISRAEL

יביא בית המשפט בחשבון את הנזק שעשוי להיגרם אם בעל דין כאמור יצא לשווא ממתקן הכליאה לצורך התייצבות לדיון בעניינו. לשם כך, מן הראוי כי בית המשפט יבקש את תגובת בא כוחו של האסיר או העצור אשר למקום הימצאו של מרשו (קרי, האם יצא זה מכבר ממתקן הכליאה והוא בדרכו לתחנת מעבר או לבית המשפט), וכן את תגובת המדינה (ככל שהיא בעלת דין בהליך). [תיקון מיום 26.8.2018].

ו. בכל החלטה בבקשה לשינוי מועד דיון יבחן בית המשפט את מספר הבקשות הקודמות שהוגשו בתיק, את טעמי הדחיות, את משך הזמן בו תלוי ועומד התיק ואת המועד שבו הוגשה הבקשה. ככל שתקופה זו ממושכת יותר, ייטה בית המשפט להמעיט בהיעתרות לבקשות לשינוי מועד הדיון. [תיקון מיום 15.11.2021].

ז. לבקשה לשינוי מועד דיון יצורפו אישורים נדרשים, ובכללם צו מילואים, אישור רפואי וכדומה. רשאי בית המשפט, אם יראה בכך צורך, לבקש ממגיש בקשה לשינוי מועד דיון, המבוססת על מחלה, לצרף אישור רפואי ערוך כדין על פי סימן ג' של פקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971.

ח. עורך דין, בעל דין או עד שנקבעו בעניינו מספר דיונים באותו מועד (בין באותו בית משפט ובין בבתי משפט שונים) יגיש בקשה לשינוי מועד הדיון לערכאה שאת מועד הדיון שלפניה הוא מבקש לשנות מיד עם קבלת הידיעה על כך. בקשה שלא תוגש בסמיכות למועד הידיעה על קיום דיון מקביל יכול שתידחה מטעם זה בלבד.

ככלל, שינוי מועד דיון בשל קיומו של דיון מקביל ייעשה רק אם מתברר כי לא ניתן לקיים את שני הדיונים במועדם תוך מיצוי אמצעים סבירים, ובהם, שינוי שעת הדיון, הופעת בא-כוח אחר או צמצום ההיקף של אחד הדיונים או של שניהם. בהפעלת שיקול הדעת בהחלטה בבקשה לשינוי מועד הדיון, יש לתת עדיפות לקיומו של דיון שנקבע לשמיעת ראיות; לדיון שהוא דחוף יותר או בתיק הנמשך זמן רב; לדיון שעניינו מורכב יותר או שהוא בעל השלכה נרחבת על הליכים אחרים; לדיון שמעורבים בו מספר רב יותר של בעלי דין, עורכי דין או עדים; לדיון המתקיים לפני הרכב שופטים, או לדיון בתיק שדחייתו עלולה להביא לביטול זמן שיפוטי רב יותר. עותק מההחלטה בבקשה לשינוי מועד הדיון יועבר גם לתיק המקביל הקבוע לאותו מועד דיון.

בית המשפט העליון
THE SUPREME COURT OF ISRAEL

י. נדחה מועד הדיון – יקבע בית המשפט מועד חדש, שיהיה סמוך ככל הניתן למועד הדיון המקורי. כמו כן ישקול בית המשפט חיוב בעל הדין בהוצאות לטובת בעל הדין שכנגד או לטובת אוצר המדינה, אם ראה כי הנסיבות מצדיקות זאת.

יא. בנוהל זה מדובר לעיתים קרובות על שינוי מועד הדיון ולא דווקא על דחיית מועד הדיון. השימוש בביטוי "שינוי מועד הדיון" מכוון לכך שכאשר בית המשפט שוקל בחיוב בקשה בעניין מועד הדיון, עליו לבחון לא רק אפשרות של דחייה של המועד אלא אף הקדמתו. על מגיש הבקשה לדחיייה לדעת כי בהחלט ייתכן ששינוי המועד ייעשה על דרך הקדמת הדיון.

יב. נשיא של כל בית משפט יהא אחראי על יישומו של נוהל זה בבית המשפט עליו הוא מופקד.

יג. תחילתו של נוהל זה ביום 18.5.2014, והוא מחליף את נוהל טיפול בבקשות לדחיית מועד דיון (1-10) ואת נוהל טיפול בבקשות לדחיית מועד מטעמים הקשורים בקיום דיון באותו מועד לפני שופט אחר (2-10), שניהם מיום 5.1.2010.

היום, כ"ב בניסן התשע"ד (22.4.2014).

אשר גרוניס
נשיא בית המשפט העליון

07393014